

اساسی به نحو مقتضی اقدام کند و از جمله از بالاترین مقام مسؤول توضیح بخواهد و پرونده امر را به مرجع صالح ارسال دارد و ماده ۱۵ همان قانون که به رییس جمهور حق اخطار و تذکر به قوای سه‌گانه کشور را می‌دهد.

متأسفانه گزارش شماره ۵۰۷۶/۱۱۰/م/ح مورخ ۱۴/۱۰/۱۳۷۶ ریاست کل دادگستری تهران که جناب عالی آن را عیناً جهت رفع ابهام و نگرانی این‌جانب ارسال داشتید، رافع نگرانی نمی‌باشد. پاسخ و توضیحات حجج‌الاسلام والمسلمین مروی و شوشتری حضورتان ارسال شده است که رونوشت آن را این‌جانب هم ملاحظه کردم. مشاهدات آقایان مزبور و گزارش‌های مختلف رسیده به این‌جانب حداقل به صورت علم اجمالی، این معنی را مسلم ساخته که هم در جریان نحوه دستگیری و بازداشت و قرارهای صادره و هم در انجام بازجویی و رفتار با دستگیرشدگان (قطع نظر از نوع اتهام انتسابی و صحت و سقم آن که حق مسلم دستگاه قضایی است تا بیطرفانه و دقیق به آن‌ها رسیدگی و حکم مقتضی را صادر کند) تخلفات قانونی صورت گرفته و حقوق اساسی شناخته شده برای آن‌ها در قانون اساسی نقض شده است. بنابراین ترجیح می‌دهم قبل از اقدام مستقیم ارجاع پرونده به مراجع صالح طبق ذیل ماده ۱۴ قانون سابق‌الذکر، بار دیگر اهمیت موضوع را به جناب عالی یادآور شده و درخواست کنم که از یک سو با اعلام مراتب به دادرسی انتظامی قضات بخواهید که با ملاحظه پرونده‌های مربوطه و ملاحظه گزارش نمایندگان این‌جانب و استماع اظهارات بازداشت‌شدگان نسبت به تحقیق و کشف و تعقیب متهمان به تخلف طبق وظایف قانونی خود اقدام لازم را بعمل آورند و نتیجه امر به این‌جانب گزارش شود. از سوی دیگر در خصوص اتهام تخلف جدی نیروی انتظامی و حفاظت اطلاعات نیروی مزبور که در مراحل بازجویی و نگهداری متهمان در بازداشتگاه مقررات قانون اساسی و قانون عادی را نقض کرده‌اند، چنانچه رسیدگی به موضوع در صلاحیت سازمان قضایی نیروهای مسلح هم باشد با توجه به این‌که دادرسی‌ها و دادگاه‌های نظامی نیز طبق اصل ۱۷۲ قانون اساسی بخشی از قوه قضاییه و زیر نظر رییس قوه قضاییه هستند، مراتب را اعلام فرمایید که در جهت کشف و تعقیب و مجازات متخلفین اقدامات لازم و صحیح را انجام داده و نتیجه را گزارش دهند. امیدوارم

خداوند همه ما را در انجام وظیفه سنگین حمایت از حقوق مشروعه و قانونی مردم یاری فرماید.

سیدمحمد خاتمی

رئیس جمهوری اسلامی ایران

بسمه تعالی

شماره ۱۱۰۵/۷۶

تاریخ ۱۳۷۷/۱/۲۲ حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای خاتمی (دام توفیقه)

رئیس محترم جمهوری اسلامی ایران

بازگشت به شماره ۷۶-۹۷۷۹ م مورخ ۷۶/۱۲/۲۹ در خصوص موارد اعلام شده در نامه جناب عالی مراتب جهت رسیدگی به داسراهای انتظامی قضات و نظامی تهران منعکس گردید.

محمد یزدی

رئیس قوه قضاییه

شکایت از دادگاه ویژه

بسمه تعالی

شماره ۴۹۱

تاریخ ۱۳۷۷/۲/۲۳

ریاست محترم دادسرای ویژه روحانیت

با سلام و آرزوی توفیق،

خانم قابل همسر آقای سیدابوالفضل موسویان و زهرا پور اسماعیلی همسر آقای غلامحسین نادی طی نامه‌ای که برای ریاست محترم جمهوری ارسال داشتند ادعا نمودند در جریان دستگیری و محاکمه و صدور حکم محکومیت همسرانشان روند صحیح محاکمه آنگونه که مورد نظر قاتون اساسی است رعایت نشده است. اتهام بخوبی مشخص نبوده، متهمان فرصت کافی برای دفاع از اتهام انتسابی نداشتند و از استفاده از وکیل مدافع نیز محروم بودند. احکام محکومیت صادره نیز تناسبی با اتهامات عنوان شده ندارد و اینهمه در صورت صحت نقض اصولی از قانون اساسی محسوب می‌شود. از آنجا که طبق ماده ۱۲ قانون تعیین حدود وظایف و اختیارات و مسؤولیت‌های ریاست جمهوری مصوب سال ۱۳۶۵، رئیس‌جمهوری از طریق کسب اطلاع، پیگیری و بازرسی مسؤول اجرای قانون اساسی است، لطفاً در خصوص نحوه دستگیری، اتهام انتسابی و چگونگی محاکمه و محکومیت نامبردگان توضیحات کافی مرقوم و همراه با تصویری از متن دادنامه صادره در مورد آنان ارسال فرمایید. و توضیح فرمایید آیا نسخه‌ای از دادنامه به نامبردگان ابلاغ و در اختیار آنان قرار گرفته یا خیر؟

با تشکر

حسین مهرپور

مشاور رئیس‌جمهور و

رئیس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

بسمه تعالی

شماره ۷۷-۱۲۸

تاریخ ۱۳۷۷/۵/۲۱

حضرت حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای خاتمی
ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

با سلام

احتراماً به استحضار می‌رساند پیرو برخی شکایات و اعلامات واصله به هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی مخصوصاً شکایت همسران آقایان موسویان و نادری مبنی بر عدم رعایت برخی از اصول قانون اساسی در مورد دستگیری و محاکمه و محکومیت همسرانشان با استناد به ماده ۱۳ قانون تعیین حدود وظایف و اختیارات و مسؤولیت‌های ریاست جمهوری مصوب سال ۱۳۶۵ طی نامه‌ای به شماره ۴۹۱ از ۷۷/۲/۱۳ دادسرای ویژه روحانیت درخواست رایه توضیح و اطلاع گردید که تصویر از آن نامه بپیوست ارسال می‌گردد. پس از آن سه مرتبه در تاریخ‌های ۷۷/۴/۷، ۷۷/۴/۲۲ و ۷۷/۵/۷ موضوع پیگیری و درخواست پاسخ گردید که متأسفانه دادسرای ویژه تاکنون پاسخی نداده است، مراتب جهت استحضار حضرت عالی و احیاناً دادن رهنمود لازم، حضورتان اعلام می‌گردد.

حسین مهرپور

مشاور رییس جمهور و

رییس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

بسمه تعالی

شماره ۷۷-۵۹۰۱

تاریخ ۱۳۷۷/۶/۲۱

حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای شوشتری
وزیر محترم دادگستری

با سلام

نامه شماره ۷۷-۱۲۸/م مورخ ۷۷/۵/۲۱ هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی و ضمایم آن، موضوع عدم پاسخ دادرسی ویژه روحانیت به مکاتبات آن هیأت، که تصویر آن به پیوست ارسال می‌گردد، به استحضار ریاست محترم جمهوری رسید، پی نوشت فرمودند:

«جناب آقای شوشتری!

بسیار تعجب آور است که این دادرسی حتی پاسخ به نامه هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی نمی‌دهد. اگر خود را، مافوق قانون می‌داند رسماً اعلام کند تا ما هم تکلیف خود را بدانیم والا لازم است تن به موازین قانونی بدهد. طبعاً اگر به ریاست محترم قوه قضاییه هم رجوع شود می‌فرمایند من دخالتی ندارم خود شما پیگیری کنید اگر نتیجه نداد باید بنحوی از طریق رهبری معظم تکلیفمان را روشن کنیم.»

سید محمدعلی ابطحی

رونوشت:

- جناب آقای دکتر مهرپور

رییس محترم هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

حکم قضایی در مورد رابطه نامشروع

بسمه تعالی

شماره ۷۷-۹۰۲۲

تاریخ ۱۳۷۷/۷/۲۹

جناب آقای دکتر مهرپور

رئیس محترم هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

با سلام

رونوشت نامه‌ی شماره‌ی ۱۳۸۳-۱/م مورخ ۷۷/۷/۲۵ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی منضم به دادنامه شماره‌ی ۱۳۱۳ مورخ ۷۷/۷/۱۳، که تصویر آن به پیوست ارسال می‌گردد، به استحضار ریاست محترم جمهوری رسید، پی‌نوشت فرمودند:

«هیأت نظارت و پیگیری قانون اساسی سریعاً رسیدگی کند.»

سید محمدعلی ابطحی

پرونده کلاسه ۱۲۳۵/۷۷

دادنامه شماره ۷۷/۷/۱۳-۱۳۱۳

مرجع رسیدگی - شعبه اول محاکم عمومی دماوند

تاریخ صدور رأی

متهمین ۱-.....

۲-.....

(فعلاً بازداشت و در زندان عمومی دماوند)

اتهام - رابطه نامشروع

گردشکار - پس از وصول پرونده و ثبت آن به کلاسه با اجرای تشریفات قانونی در وقت فوق دادگاه عمومی دماوند بتصدی امضاء کننده زیر تشکیل است دادگاه با بررسی محتویات پرونده به شرح زیر مبادرت به صدور رأی می نماید.

رأی محکمه - در مورد اتهام خانم ... و ... دایر بر داشتن رابطه نامشروع در حد صحبت کردن با همدیگر توجهاً به گزارش پیوستی و صورتجلسه تنظیمی و دستگیری متهمان حین صحبت کردن با هم و اقرار صریح آنان به جرم انتسابی و سایر محتویات پرونده دادگاه آنان را مجرم و گناهکار شناخته و مستنداً به ماده ۶۳۷ قانون مجازات اسلامی هرکدام از متهمان را به تحمل ۵۰ ضربه شلاق تعزیراً محکوم می نماید النهایه با توجه به مراتب و این که حسب اظهارات متهمان ارتباط فقط در حد صحبت کردن بوده و راجع به ازدواج با هم صحبت می کرده اند و از طرفی توجهاً به سن آنان و عدم سابقه و این که محکمه بیم دارد اجرای حکم تأیید سویی در روحیه جوانان داشته باشد لهذا با اختیارات حاصله از ماده ۲۵ قانون مذکور اجرای حکم را تا ۲ سال معلق می نماید رأی صادره حضوری و ظرف ۲۰ روز قابل تجدیدنظرخواهی می باشد.

دادرس دادگاه ...

بسمه تعالی

شماره ۷۷-۲۷۷

تاریخ ۱۳۷۷/۸/۴

حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای صفدری
ریاست محترم دادسرای انتظامی قضات

با سلام،

با ایفاد تصویر دادنامه شماره ۱۳۱۲ مورخ ۷۷/۷/۱۳ شعبه اول محاکم عمومی دماوند و نامه دفتر ریاست محترم جمهوری حاوی پی نوشت ریاست محترم جمهوری به استحضار می رساند طبق محتویات دادنامه زن و مردی به اتهام داشتن رابطه نامشروع در حد صحبت کردن راجع به ازدواج به ۵۰ ضربه شلاق محکوم شدند و مستند قانونی حکم نیز ماده ۶۲۷ قانون مجازات اسلامی ذکر شده که مربوط به رابطه نامشروع یا عمل منافی عفت غیر از زنا از قبیل تقبیل یا مضاجعه می باشد.

نظر به این که طبق اصل ۳۶ قانون اساسی حکم به مجازات باید از طریق دادگاه صالح و به حکم قانون باشد و صحبت کردن مرد و زن برای ازدواج آنگونه که در دادنامه تصریح شده عقلاً و منطقاً نمی تواند از مصادیق رابطه نامشروع و یا عمل منافی عفت باشد، مناسب است دادسرای انتظامی قضات پرونده را مطالبه و موضوع را از لحاظ تخلف از موازین قانونی مخصوصاً با توجه به این که طبق مندرجات دادنامه یکی از متهمان بازداشت هم شده است مورد رسیدگی قرار دهد. خواهشمند است در اجرای ماده ۱۳ قانون تعیین حدود وظایف و اختیارات ریاست جمهوری مصوب سال ۱۳۶۵ چگونگی موضوع و نتیجه بررسی را به این هیأت اعلام فرمایید.

حسین مهرپور

مشاور رییس جمهور و

رییس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

رونوشت:

- جناب آقای ابطحی عطف به نامه شماره ۷۷-۹۰۲۲/م مورخ ۱۳۷۷/۷/۲۹

بسمه تعالی

شماره ۱۷۰۸۶

تاریخ ۱۳۷۷/۹/۸

جناب آقای دکتر مهرپور

مشاور محترم رییس جمهور و رییس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

با سلام

عطف به نامه شماره ۲۷۷-۷۷-۱۳۷۷/۸/۴ حضرت عالی به این داسرا، در خصوص عملکرد آقای..... دادرس شعبه اول دادگاد عمومی دماوند. در راستای رسیدگی بپرونده کلاسه ۱۲۳۵/۷۷ که منجر به صدور دادنامه شماره ۱۳۱۲-۷۷/۷/۱۳ گردیده است، با توجه به مجموع محتویات پرونده مورد شکایت چون اقدام و عملکرد آقای دادرس نامبرده در رسیدگی بپرونده مربوطه که منجر بصدور دادنامه فوق‌الذکر گردیده است توجیه قانونی نداشته، لذا نظر به تعقیب انتظامی ایشان داده شد و پرونده با صدور کیفر خواست شماره ۱۳۷۷/۹/۸۶۱۳ بدادگاد عالی محترم انتظامی قضات جهت رسیدگی ارسال گردیده است.

ضمناً چون رأی صادره از نظر این داسرا فاقد وجاهت قانونی تشخیص داده شد، لذا در اجرای بند ۲ ماده ۱۸ قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب مصوب ۱۳۷۳/۴/۱۵ جهت رفع اشتباه حاصله و تنبیه لازم رونوشت از گزارش و نظریه این داسرا بانضمام پرونده موضوع دادنامه صادره بدادگستری دماوند و برای ملاحظه آقای دادرس صادر کننده رأی ارسال شد تا با ملاحظه نظریه ارسالی و مطالعه مجدد پرونده در صورت قبول اشتباه و تنبیه و یا عدم قبول تنبیه در هر حال پرونده را جهت رسیدگی و اقدام قانونی بمرجع تجدیدنظر (دادگاد استان تهران) ارسال دارید.

.....

معاون داسرای انتظامی قضات

نحوه بازداشت یکی از نمایندگان مجلس

بسمه تعالی

شماره ۷۷-۱۶۴

تاریخ ۱۳۷۷/۶/۱۵

حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای دزی نجف آبادی

وزیر محترم اطلاعات

با سلام

آقای..... نماینده مردم..... در مجلس شورای اسلامی طی نامه‌ای برای ریاست محترم جمهوری که جهت رسیدگی به این هیأت ارجاع شده، اظهار داشته در تاریخ ۷۷/۳/۱۶ افرادی که ظاهراً مأمورین وزارت اطلاعات بودند وی را دستگیر نموده و ظاهراً پس از انتقال به وزارت اطلاعات و انجام برخی سوال و جواب‌ها وی را با چشم بسته داخل ماشین انداخته و به بازداشتگاه ناشناخته‌ای منتقل کرده و در سلول انفرادی نامتناسبی جای دادند، و سه شبانه‌روز او را در آن سلول نگهداشته و طی این مدت انواع اهانتها و بدرفتاریها و شکنجه‌های روحی و جسمی را برایشان روا داشته و خواستند که به داشتن روابط نامشروع و گرفتن رشوه اعتراف نماید، و سرانجام با توسل به همین طرق ناشایست از نامبرده اعتراف گرفتند و سپس با قرار التزام صادره از دادگاه آزاد شده و ظاهراً پرونده در حال حاضر در شعبه ۱۴۱۰ دادگاه مجتمع ویژه می‌باشد با توجه به اظهارات نامبرده و طرح شکایت نزد ریاست محترم جمهوری و ارجاع موضوع از سوی رییس محترم جمهوری به هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی و عنایت به ماده ۱۳ قانون تعیین حدود و وظایف و اختیارات ریاست جمهوری مصوب سال ۱۳۶۵ مجلس شورای اسلامی دستور فرمایید با بررسی لازم توضیح کافی پیرامون قضیه داده شود و مشخصاً این سه مطلب نیز روشن شود:

۱- مجوز مأمورین وزارت اطلاعات برای جلب مستقیم نماینده مزبور بدون ارسال

قبلی احضاریه چه بوده است؟

- ۲- با چه مجوز و حکمی وی را سه شبانه‌روز در بازداشت نگه داشته‌اند آیا قراری از سوی قاضی دادگاه صادر شده بود یا خیر؟
- ۳- در چه بازداشتگاهی نامبرده را نگه داشتند و چه ضرورت و تجویز قانونی برای نگهداری وی در سلول انفرادی و در محلی بصورت ناشناخته وجود داشته است؟

حسین مهرپور

مشاور رئیس جمهور و

رئیس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

رونوشت:

- جناب آقای ابطحی رئیس دفتر محترم رئیس جمهور عطف به نامه شماره ۶۴۵۵-۷۷/م مورخ ۷۷/۶/۳ و عنداللزوم مستحضر ساختن ریاست محترم جمهوری اضافه می‌نماید که با آقای..... نماینده..... حضوراً نیز صحبت و توضیحات شفاهی ایشان اخذ شد.

بسمه تعالی

شماره ۷۷/۱۷۲۳۸۴

تاریخ ۱۳۷۷/۸/۲۴

جناب آقای دکتر مهرپور

مشاور محترم رییس جمهور و رییس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

سلام علیکم

عطف به شماره $\frac{۷۷-۱۶۴}{۷۷/۶/۱۵}$ نظر باینکه پیگیری موضوع از طرف ریاست محترم

جمهوری طی ابلاغیه $\frac{۷۷-۶۴۵۷}{۷۷/۶/۴}$ به این جانب محول شده، نتیجه اقدامات حضوراً
باستحضار ایشان خواهد رسید.

ضمناً شیوه طرح سئوالات مطروحه در عطفی فوق از طرف جناب عالی آنهم به

صرف گزارش یک متهم موجب تعجب شد.

دری نجف آبادی

وزیر اطلاعات

بسمه تعالی

شماره ۷۷-۳۶۱

تاریخ ۱۳۷۷/۹/۱۵

حضرت حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای خاتمی

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

با سلام

به پیوست تصویر نامه شماره ۷۷-۱۶۴ مورخ ۷۷/۶/۱۵ هیأت خدمت وزیر محترم اطلاعات در مورد اعلام شکایت آقای..... نماینده مجلس و پاسخ شماره ۷۷/۱۷۲۳۸۴ مورخ ۷۷/۸/۲۴ وزیر محترم اطلاعات ارسال می گردد طبق جوابیه فوق، نتیجه اقدامات به استحضار شخص جناب عالی خواهد رسید و بدین ترتیب دیگر موردی برای پیگیری هیأت وجود ندارد. طبعاً هرگونه اقدامی را خود مصلحت و لازم بدانید خواهید فرمود.

حسین مهرپور

مشاور رئیس جمهور و

رئیس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

بسمه تعالی

شماره ۷۷-۲۰۸۸۴

تاریخ ۱۳۷۷/۹/۲۳

حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای دزی نجف آبادی
وزیر محترم اطلاعات

با سلام

نامه‌ی شماره‌ی ۷۷-۳۶۱ مورخ ۷۷/۹/۱۵ هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی و سوابق آن در خصوص رسیدگی به شکواییه آقای..... نماینده محترم مردم..... در مجلس شورای اسلامی، که تصویر آن به پیوست ارسال می‌گردد، به استحضار ریاست محترم جمهوری رسید، پی نوشت فرمودند:

«جناب آقای دزی

بسیار برای من تعجب آور بود پاسخ شما کار هیأت محترم پیگیری و نظارت، همین است که اگر اتهامی یا ادعایی هست بررسی کند و دستگاه‌ها موظفند که پاسخ دهند و هیأت در چهارچوب نص قانون اساسی و نیز اختیارات رییس جمهور عمل می‌کند و شما هم لازم است پاسخ لازم را به حضرات بدهید طبعاً اگر ادعای نادرستی بوده است مستنداً باید آن را بنویسید. لطفاً سریعاً پاسخ هیأت را بدهید.»

سید محمدعلی ابطحی

رونوشت:

- جناب آقای دکتر مهرپور

مشاور محترم رییس جمهور و رییس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی برای آگاهی و پیگیری موضوع به جدّ حسب دستور ریاست محترم جمهوری

بسمه تعالی

شماره ۱/۱۷۲۹۱

تاریخ ۱۳۷۷/۱۱/۱۸

جناب آقای مهرپور

مشاور محترم رییس جمهور و رییس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

سلام علیکم.

پیرو نامه‌های شماره ۷۷/۱۷۲۳۸۴ و ۷۷-۱۰۸۸۴ به اطلاع می‌رساند آقای..... متعاقب دعوت به وزارت اطلاعات جهت توضیح پاره‌ای از اتهامات وارده، بدلیل بارز شدن تخلفات سنگین مالی، اخلاقی، اجتماعی و سیاسی نامبرده به حکم قضایی (پیوست می‌باشد) دستگیر و در زندان توحید بازداشت و پس از دو شبانه‌روز با اخذ وثیقه آزاد گردید و هم‌اکنون پرونده ایشان در مجتمع قضایی ویژه (شعبه ۱۴۱۰) در حال رسیدگی می‌باشد.

لازم به ذکر است این وزارتخانه اتهامات مطرح شده از سوی نامبرده در خصوص نحوه دستگیری و بازداشت وی را تکذیب می‌نماید. ضمناً پیشنهاد استفاده از اسم مستعار و اختصاص اتاقی ویژه به ایشان جهت حفظ شأن و حیثیت نامبرده، بوده است.

دری نجف‌آبادی

وزیر اطلاعات

رونوشت:

- دفتر ریاست محترم جمهوری، بازگشت به نامه شماره ۷۷-۶۴۵۷

در مورد بازداشت امیرانتظام

بسمه تعالی

شماره ۷۷-۷۹۵۴

تاریخ ۱۳۷۷/۷/۵

جناب آقای مهرپور

ریس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

با سلام

گزارش شماره‌ی ۱۱۲/۵۸۷۳ مورخ ۷۷/۶/۲۵ این دفتر و ضمائم آن در خصوص حمایت از آقای امیرانتظام و تقاضا برای آزادی او، که تصویرهای آن به پیوست ارسال می‌گردد، به استحضار ریاست محترم جمهوری رسید، پی نوشت فرمودند:

«رفتار و مواضع آقای امیر انتظام مواضعی بود که بدون مستند درست شدیداً القاء شبهات سختی در اذهان می‌کرد که طبعاً اگر نتواند ثابت کند درخور پیگرد جدی است و حق هم هست که طبق موازین با آن برخورد شود از سوی دیگر رعایت موازین قانونی حتی در برخورد با اتهام و جرم هم علاوه بر این که وظیفه دولت و حکومت است باعث پایداری و ثبات نظام می‌شود. صرفنظر از انگیزه‌های احتمالی نویسندگان نامه نفس عمل و واقعه درخور پیگیری است که تا چه حد قانون رعایت شده است دفتر نظارت و پیگیری اجرای قانون اساسی بررسی و پیگیری و نتیجه را اعلام کند.»

شماره ۷۷-۲۳۱

تاریخ ۱۳۷۷/۷/۱۲

ریاست محترم دادگاه انقلاب اسلامی ایران

با سلام

در پی بازداشت مجدد عباس امیر انتظام شکایات و اعلامات مختلفی به آقای رئیس‌جمهور واصل شده است معظم له ضمن تأکید بر برخورد جدی قانونی خواستار بررسی موضوع از لحاظ اطمینان به اجرای مقررات و ضوابط شفاف قانونی در این خصوص از سوی هیأت نظارت شده‌اند شنیده شده است که نامبرده در پی شکایت خانواده شهید مرحوم لاجوردی به دادگاه احضار و پس از تفهیم اتهام در مورد او قرار وثیقه صادر و پس از یکی دویز بازداشت با سپردن وثیقه آزاد شده ولی مجدداً از سوی دادگاه انقلاب زندانی شده است.

در اجرای ماده ۱۳ قانون تعیین حدود وظایف و اختیارات ریاست جمهوری مصوب سال ۱۳۶۵ مجلس شورای اسلامی خواهشمند است چگونگی موضوع و جهات قانونی بازداشت و زندانی شدن فعلی نامبرده را برای این هیأت اعلام فرمایند.

حسین مهرپور

مشاور رئیس‌جمهور و

رئیس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

رونوشت:

- جناب آقای ابطحی رئیس دفتر محترم رئیس‌جمهور عطف به نامه‌های شماره ۴۱۸۲۳/۱۱ مورخ

۷۷/۷/۶ و ۷۷-۷۹۵۴/م مورخ ۷۷/۷/۸ جهت استحضار ریاست محترم جمهوری

بسمه تعالی

شماره ۷۹-۲۵۱۷

تاریخ ۱۳۷۷/۱۱/۱۲

جناب آقای شیرج

ریاست محترم نهاد قوه قضائیه

با سلام

به پیوست نامه وکلای آقای امیرانتظام برای این هیأت به همراه گزارش نسبتاً جامعی که برای کمیسیون اصل ۹۰ مجلس شورای اسلامی در خصوص وضعیت محاکمه و بازداشت نامبرده، داده‌اند، ارسال می‌شود در عین حال ترجمه اظهار نظر گروه کاری توقیف خودسرانه کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل که برای رای به اجلاس ۵۷ کمیسیون مزبور اعلام شده فرستاده می‌شود نظر به این‌که نحوه برخورد با فرد فوق‌الذکر از لحاظ مبانی قانونی روشن نیست و مخصوصاً مشخص نیست که ادامه بازداشت کنونی وی در مقام اجرای حکم محکومیت سابق اوست یا بر مبنای قرار تأمین صادره به اتهام جدید هتک حرمت و نشر اکاذیب است و شبیه خلاف قانون و قانون اساسی در روند کار وجود دارد خواهشمند است دستور فرمایید سیر قضیه مخصوصاً چگونگی وضعیت بازداشت فعلی آقای عباس امیرانتظام و مبانی قانونی آن جهت اطلاع هیأت ارسال شود.

حسین مهرپور

مشاور رییس جمهور و

رییس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

بسمه تعالی

شماره ۱/۷۹/۱۹۸۸۱

تاریخ ۱۳۷۹/۱۱/۲۳

حجة الاسلام جناب آقای مبشری

رییس محترم دادگاه‌های انقلاب اسلامی ایران

با سلام

تصویر نامه شماره ۷۹-۲۵۱۷ مورخ ۷۹/۱۱/۱۲ مشاور محترم رییس‌جمهور و رییس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی به‌همراه ضمایم آن راجع به بازداشت آقای عباس امیرانتظام جهت ملاحظه به پیوست ارسال می‌گردد. دستور فرمایید گزارشی از چگونگی پرونده تهیه و ارسال نمایند.

محمود شیرج

رییس نهاد قوه قضائیه

بسمه تعالی

شماره ۷۹/۸۰/۹۰۹

تاریخ ۱۳۸۰/۵/۱۶

ریاست محترم نهاد قوه قضاییه

جناب آقای شیرج

سلام علیکم

احتراماً عطف به نامه شماره ۱/۷۹/۹۸۸۱ مورخ ۷۹/۱۱/۲۳ گزارش درخواستی به شرح ذیل اعلام می‌گردد. حسب محتویات پرونده آقای عباس امیرانتظام فرزند یعقوب در تاریخ ۱۳۵۸/۵/۲۸ به اتهام: ۱- توطئه و تماس‌های پی‌درپی با عوامل و جاسوسان آمریکایی و مأمورین سیا و ارایه اطلاعات به آنها ۲- مخالفت با اساس و محور اصلی انقلاب ۳- توطئه به منظور از بین بردن نهادهای انقلابی ۴- زمینه سازی و اقدام جهت انحلال نهادهای قانونی (مجلس خبرگان) بازداشت و پس از انجام تحقیقات مقدماتی و جمع‌آوری و دلایل و مدارک محاکمه وی از تاریخ ۱۳۵۹/۱۲/۲۶ در شعبه اول دادگاه انقلاب اسلامی تهران آغاز و طی ۱۸ جلسه انجام گردیده است.

به شهادت محتویات پرونده فیلم‌های تلویزیونی و صورتجلسات دادگاه و اعتراف متهم محاکمه وی در کمال آزادی و منطبق با موازین قضایی اسلام و با حضور شهود و رعایت آیین دادرسی حاکم در محاکم انقلاب انجام گردیده است. علاوه بر حضور شهود، آقای مهندس مهدی بازرگان نخست وزیر دولت موقت ظاهراً به عنوان شاهد و عملاً در مقام وکیل مدافع در جلسات دادگاه شرکت و از متهم دفاع نموده است.

در طی جلسات دادگاه اتهامات منتسبه به متهم تفهیم و دلایل و مدارک و مستندات پرونده قرائت و دفاعیات متهم که حسب‌الاعتراف در نهایت آزادی بوده است و همچنین مؤدای شهادت شهود و گواهان تعرفه شده در صورتجلسات دادگاه که مجموعاً ۵۹ صفحه می‌باشد منعکس و تنظیم گردیده است.

سپس دادگاه با توجه اوراق پرونده و مدارک و مستندات موجود و منعکس در آن و اسناد و مدارک بدست آمده از سفارت آمریکا و اسناد غیرقابل تردید و قرائن و شواهد

موجود در دفاعیات و اظهارات غیر موجه وی مجرمیت نامبرده را محرز و براساس موازین قضایی اسلام و با رعایت تبصره ۲ ماده ۱۱ آیین‌نامه دادگاه‌های انقلاب مصوب ۲۷ خرداد ۱۳۵۸ شورای انقلاب نامبرده را از مصادیق بارز مفسد تشخیص و به حبس ابد محکوم نموده است. ذکر این نکته ضروری است که براساس ماده ۱۱ آیین‌نامه دادگاه‌های انقلاب و تبصره ذیل آن احکام دادگاه‌های انقلاب بر اساس موازین اسلامی صادر و قطعی و بدون تجدیدنظر بوده است، همچنین لازم به توضیح می‌باشد که حسب ماده ۷ آیین‌نامه مارالذکر متهم در زمان محاکمه حق تعیین وکیل را داشته است، لکن در هیچیک از مراحل دادرسی شخصاً وکیلی معرفی ننموده است و براساس قوانین حاکم در زمان محاکمه دادگاه تکلیفی در خصوص تعیین وکیل تسخیری نداشته است.

پس از ابلاغ مفاد رأی دادگاه به محکوم علیه نامبرده جهت تحمل کیفر به ندامتگاه معرفی و علیرغم جوسازی و شایعه پراکنی علیه انقلاب و نظام و نقض مقررات زندان همواره از تسهیلات ویزدای در خصوص استفاده از مرخصی و امکانات درمانی و رفاهی در خارج از زندان بهره‌مند گردیده است به طوری که تا قبل از سال ۷۳ چندین نوبت بصورت تحت‌الحفظ و یا با اخذ وثیقه به مراکز درمانی مجهز اعزام و از سال ۷۳ لغایت سال ۷۵ در بازداشتگاه خانگی خارج از زندان نگهداری و بعد از آن نیز در خارج از زندان زندگی نموده است.

نامبرده در تاریخ ۷۷/۶/۴ در پی مصاحبه با رادیوهای بیگانه و ایراد تهمت و افترا به شهید لاجوردی براساس شکایت خانواده محترم لاجوردی بازداشت و به موجب قرار قانونی اصداری از شعبه ۵۱۱ دادگاه عمومی به زندان معرفی گردیده است و پس از آن نیز چندین نوبت به مرخصی‌های طویل‌المدت اعزام و از تاریخ ۱۳۷۹/۲/۱۵ حسب درخواست وی اجرای حکم (حبس) براساس ماده ۲۹۱ آیین دادرسی کیفری متوقف و مشارالیه به مرخصی اعزام و در تاریخ ۸۰/۱/۱۵ پس از اتمام آخرین مهلت تمدید شده مرخصی (ده روز) خود را به زندان معرفی می‌نماید.

معاون نظارت و بازرسی و مسؤول دفتر حقوقی

دادگاه انقلاب اسلامی تهران

در مورد بازداشت آقای کدیور و دادگاه ویژه روحانیت

بسمه تعالی

شماره ۷۷-۱۴۷۳۳

تاریخ ۱۳۷۷/۱۲/۱۶

جناب آقای مهرپور

مشاور محترم رییس جمهور و رییس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

با سلام

نامه مورخ ۷۷/۱۲/۱۲ خانم زهرا رودی در خصوص دستگیری همسرشان آقای دکتر محسن کدیور که تصویر آن به پیوست ارسال می‌گردد، به استحضار ریاست محترم جمهوری رسید، پی نوشت فرمودند:

«به نام خدا

گرچه مسؤولان دادگاه ویژه تاکنون حتی در برابر استفسارهای عادی هم خود را ملزم به توضیح ساده ندانسته‌اند اما به هر حال ادعای نامه و دادخواهی یک شهروند (صرفنظر از موقعیت او) از رییس جمهور را نمی‌توان به خود رها کرد. هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی سریعاً بررسی کند و راه کارهای اقدام را جستجو کند. ببینم چه باید کرد.»

سید محمدعلی ابطحی

بسمه تعالی

شماره ۷۷-۶۲۹

تاریخ ۱۳۷۷/۱۱/۲۲

حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای خاتمی

ریاست محترم جمهوری

با سلام

عطف به پی نوشت مندرج در نامه شماره ۷۷-۱۴۷۲۳/م مورخ ۷۷/۱۲/۱۶ در رابطه با تظلم همسر حجة الاسلام آقای محسن کدیور و دستور بررسی و جستجوی راهکارهای اقدام به استحضار می رساند؛ علاوه بر شکواییه ای که خدمت حضرت عالی ارسال شده، از سوی خود آقای کدیور و همسر ایشان به هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی نیز شکایت شده و درخواست پیگیری موضوع از جهت جلوگیری از نقض اصول قانون اساسی بعمل آمده و در هیأت هم موضوع مورد بحث قرار گرفته و در زمینه روش های اقدام در محدوده وظایف رییس جمهور در خصوص اجرای اصول قانون اساسی مخصوصاً در مورد حقوق و آزادی های افراد ملت مذاکره بعمل آمد، یک نظر این بود که در اجرای ابتدایی ترین اقدام رییس جمهور یعنی کسب اطلاع، اخذ توضیح و بررسی موضوع طبق ماده ۱۲ قانون حدود وظایف و اختیارات ریاست جمهوری مصوب سال ۱۳۶۵ از دستگاه قضایی نسبت به موارد نگرانی از روند نقض اصول قانون اساسی خواستار تبیین موضوع شده و خواسته شود ترتیبی اتخاذ گردد که نماینده ای از هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی، با آقای کدیور در زندان ملاقات و وضعیت ایشان را ملاحظه و اظهاراتش را استماع و موارد اتهامی و اقدامات دادرسی ویزه را البته بدون هیچ گونه دخالتی در روند رسیدگی بررسی نماید و با توجه به سابقه عدم پاسخگویی دادگاه ویزه به مکاتبات هیأت یک پیشنهاد این بود که چون به هر حال، رییس قوه قضاییه، طبق اصل ۱۵۷ قانون اساسی کلیه مسؤولیت های قوه قضاییه را بعهدده دارد و در قانون اساسی یک قوه قضاییه بیشتر پیش بینی نشده، نامه ای با امضاء رییس جمهور خطاب به ریاست محترم قوه قضاییه در اجرای ماده ۱۳ قانون یاد شده

ارسال شود ولی بلحاظ وضع خاص و استقلالی که دادسرای دادگاه ویژه روحانیت طبق مقررات خود از قوه قضاییه دارد، اجماع نظر در بین اعضاء هیأت بر این امر حاصل نشد. در عین حال متن نامه تنظیم شده، جهت ملاحظه و احیاناً تصمیم و اقدام مقتضی حضرت عالی به پیوست فرستاده می شود.

در خصوص شکایت آقای کدیور و ایرادات مطروحه از سوی ایشان نسبت به عمل دادسرای ویژه که طبعاً دارای بازتاب اجتماعی وسیعی بوده و اظهارنظرهای گوناگون در خصوص مغایرت یا عدم مغایرت اقدام مزبور با قانون اساسی را در پی داشته به استحضار می رساند ایرادات مزبور از چند جهت مطرح است:

۱- مغایرت اصل تشکیل دادسرای دادگاه ویژه با قانون اساسی - ایراد عمده آقای کدیور در شکواییه خود به هیأت که این روزها در نوشته‌ها و گفته‌های بسیاری از صاحب نظران نیز مطرح شده، بر غیرقانونی بودن اصل تشکیل مرجع قضایی مزبور است، در این زمینه نظر هیأت به طور تفصیل قبلاً طی نامه‌های شماره ۷۷-۱۵۵ مورخ ۷۷/۶/۱۴ و ۷۷-۴۷۷/م مورخ ۷۷/۱۰/۲۰ حضورتان ارسال شده و نیاز به تکرار نیست و خلاصه آن در یک جمله این است که به نص اصل ۱۵۹ قانون اساسی: «... تشکیل دادگاه‌ها و تعیین صلاحیت آن‌ها منوط به حکم قانون است.» و به نص اصل ۵۸ اعمال قوه مقننه یعنی قانون‌گذاری از طریق مجلس شورای اسلامی است و طبق اصل ۵۹ استثنائاً در مواردی میتوان از طریق مراجعه به همه پرسوی وضع قانون نمود، از سوی دیگر طبق صدر اصل ۱۵۹ که: «... مرجع رسمی تظلمات و شکایات دادگستری است...» و اصل ۱۷۲ و اصول مربوطه دیگر، قانون اساسی دادگاهی اختصاصی جز محاکم نظامی آنهم فقط برای رسیدگی به جرایم خاص نظامی یا انتظامی اعضاء نیروهای مسلح نمی‌شناسد، که آنهم بخشی از قوه قضاییه و مشمول اصول مربوط به آن می‌باشد.

بنابراین اصل وجود یک مرجع قضایی بنام دادگاه ویژه روحانیت از دو جهت با قانون اساسی مغایر است یکی از این حیث که اصولاً چون دادگاه اختصاصی است به حکم قانون اساسی نمی‌تواند وجود داشته باشد یعنی قانون عادی مصوب مجلس هم نمی‌تواند موجب تشکیل آن شود. ثانیاً از این جهت که به فرض بتوان طبق قانون، دادگاه

مزبور را تشکیل داد. تشکیل این دادگاه نه به حکم قانون مصوب مجلس نه همه پرسى و نه حتى به استناد حل معضل نظام طبق بند ۸ اصل ۱۱۰ قانون اساسى مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام بوده است.

تکرار این جمله از سوى برخى اظهارنظر کنندگان و ابرام بر آن که دادگاه ویژه قانونى است و مطابق قانون اساسى است، از را قانونى نمى کند مگر این که مفهوم جدید یا بقول امروزی ها قرائت جدیدی از قانون و قانون اساسى وجود داشته باشد که ما از آن بی اطلاع باشیم.

از سوى دیگر برخى ضوابط حاکم بر تشکیل و صلاحیت و رسیدگی دادگاه ویژه طبق آیین نامه مورد عمل آن با نصوص قانون اساسى مغایرت دارد که به دو سه نمونه بارز آن اشاره مى شود:

الف - طبق قانون اساسى (اصول ۱۵۷ و ۱۵۸) مسؤولیت کلیه امور قضایى و ادارى و اجرایی قوه قضاییه بعهدد رئیس قوه قضاییه است و استخدام و عزل و نصب قضات حتى رئیس و دادستان دیوان عالی کشور با اوست. در حالی که طبق آیین نامه دادگاه ویژه، دادستان ویژه روحانیت و حاکم شرع شعبه اول مستقیماً توسط مقام معظم رهبرى منصوب مى شود (مواد ۳ و ۱۰) و عزل و نصب دادستان ها و دادیاران دادسرا بعهدد دادستان منصوب است (ماده ۷)

ب - مستفاد از اصول ۳۶ و ۱۶۹ قانون اساسى این است که جرم چیزى است که به موجب قانون به عنوان جرم شناخته شده و برای آن مجازات تعیین شده است در حالی که طبق تبصره ماده ۱۸ آیین نامه دادگاه ویژه عرف نیز ملاک تعیین جرم بودن اعمالی برای روحانیون قرار گرفته است.

ج - طبق اصل ۱۶۷ قانون اساسى حکم دادگاه باید مستند به قوانین مدونه باشد و اگر در موضوعی قانون مدون وجود نداشت قاضی دادگاه باید به استناد منابع معتبر اسلامى و فتاوى معتبر فقہی حکم قضیه را صادر نماید ولی بموجب ماده ۴۲ آیین نامه دادگاه ویژه ابتدا باید حکم دادگاه به استناد موازین شرعى صادر شود و چنانچه در شرع نسبت به جرمی مجازاتی وجود نداشت باید به استناد قوانین موضوعه حکم صادر

شود.

دشواری کار رییس‌جمهور و هیأت منتخب او در اجرای مسئولیت اجرای قانون اساسی در رابطه با دادگاه ویژه از این جا ناشی می‌شود، که دادگاه مزبور نهادی است غیروابسته به قوه قضاییه و طبعاً دو قوه دیگر، و خارج از چهارچوب و ضوابط قانون اساسی تشکیل شده است. تأسیس و تشکیل دادسرا و دادگاه ویژه مستقیماً با حکم مقام معظم رهبری (ابتدا حضرت امام رضوان الله تعالی علیه (سال ۶۶) و بعداً حضرت آیه الله خامنه‌ای) صورت گرفته و مشروعیت خود را از فرمان رهبری می‌گیرد و رییس‌جمهور که طبق اصل ۱۱۳ قانون اساسی مسئول اجرای قانون اساسی است، طبق اصل ۱۲۲ در رابطه با وظایف قانونی خود در برابر رهبر مسئول است. حال نهادی که خارج از ضوابط قانون اساسی مستقیماً با حکم رهبری ایجاد شده و زیر نظر مستقیم مقام مزبور و با ضوابطی که جدا از چارچوب قانون اساسی با تأیید آن مقام تنظیم و تصویب شده عمل میکند؛ چگونه می‌تواند مورد ممیزی رییس‌جمهور از جهت اجرای قانون اساسی قرار گیرد معضلی است که حل آن آسان به نظر نمی‌رسد. راه حل غیرحقوقی ما تکرار پیشنهادی است که قبلاً طی نامه شماره ۷۷-۱۵۵ مورخ ۷۷/۶/۱۴ حضورتان ارایه شد که با مقام معظم رهبری مذاکره فرمایید که خود ایشان اگر صلاح می‌دانند تمهیدی بیاندیشند و رسیدگی قضایی به جرایم طبقه روحانی نیز در روند چارچوب قانون اساسی فراهم آید. والامر الیک فانظری ماذا تأمرین.

۲- اشکالات مربوط به نحوه دادرسی - (انتخاب وکیل، علنی بودن محاکمه، حضور

هیأت منصفه و...)

در این زمینه باید گفت اگر از اصل غیرقانونی بودن دادگاه ویژه بتوان اغماض کرد و وجود آن را مشروع و قانونی تلقی کرد، طبعاً باید نحوه عمل و شیوه دادرسی آن را در محدوده مقررات مربوطه خودش مورد ارزیابی قرار داد.

با عنایت به این امر در مورد وکالت اشعار می‌دارد که طبق تبصره ۱ ماده واحده مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص انتخاب وکیل توسط اصحاب دعوی: «اصحاب دعوی در دادگاه ویژه روحانیت نیز حق انتخاب وکیل دارند، دادگاه

تعدادی از روحانیون صالح را به عنوان وکیل مشخص می‌کند تا از میان آنها به انتخاب متهم، وکیل انتخاب گردد.»

ظاهراً دادگاه بر همین ترتیب در مورد آقای کدیور اقدام کرد. هرچند حکم این قانون خالی از انتقاد نیست و با روح اصل ۳۵ قانون اساسی و فلسفه دادن حق انتخاب وکیل به متهم سازگاری ندارد.

در خصوص علنی بودن محاکمه اصل ۱۶۵ قانون اساسی اعلام می‌دارد که محاکمات باید علنی باشد ولی در صورتی که به تشخیص دادگاه علنی بودن منافی عفت عمومی یا نظم عمومی باشد دادگاه غیر علنی تشکیل می‌شود.

دادگاه ویژه روحانیت چون تشکیل از منبعت از قانون اساسی نیست بلکه نشأت گرفته از حکم مقام معظم رهبری و آیین‌نامه مصوب ایشان است نتیجتاً دادگاه به مقررات آیین‌نامه خود مراجعه می‌نماید. در آیین‌نامه دادگاه ویژه حکمی در مورد علنی بودن دادگاه ذکر نشده ولی رییس دادگاه ویژه روحانیت در تاریخ ۷/۷/۷۰ از مقام معظم رهبری کسب تکلیف نموده، و از ایشان سؤال نموده که تشخیص علنی بودن یا مخفی بودن دادگاه با چه مرجعی است و معظم له پاسخ دادند تشخیص علنی بودن دادگاه با رییس دادگاه است. (نقل از مجله کانون وکلای شماره ۱۵۲ و ۱۵۳ ص ۳۷۴)

در خصوص سیاسی بودن جرم و لزوم حضور هیأت منصفه باید گفت طبق اصل ۱۶۸ قانون اساسی رسیدگی به جرایم سیاسی باید بصورت علنی و با حضور هیأت منصفه صورت گیرد ولی طبق همان اصل تعریف جرم سیاسی و ترکیب و اختیارات هیأت منصفه براساس موازین اسلامی طبق قانون معین می‌شود. تاکنون قانونی که جرم سیاسی را تعریف کند تصویب نشده است. بنابراین اگر هم براساس معیارهای حقوقی و نظرات اهل فن برخی جرایم، به عنوان جرم سیاسی تلقی شوند، چون مبنای قانونی مصوب ندارد نمی‌توان محاکمه آنها را طبق اصل ۱۶۸ قانون اساسی انجام داد ولی در سؤالی که حاکم شرع دادگاه ویژه از مقام معظم رهبری در خصوص جرایم مطبوعاتی روحانیون و ضرورت یا عدم ضرورت تشکیل هیأت منصفه بعمل آورده معظم له در پاسخ فرموده‌اند: کلیه جرایم و تخلفات سیاسی روحانیون و آنچه موجب

خداشه در حیثیت روحانیت است باید در آن دادگاه ویژه رسیدگی شود و اگر ترکیب هیأت منصفه از روحانیون و مورد تأیید دادستان و رییس دادگاه باشد، حضور آن مفید است. (نقل از مرجع پیشین).

با این وصف، قطع نظر از مقتضیات اصل ۱۶۸ قانون اساسی اگر دادگاه ویژه اتهامات وارده به آقای کدیور را سیاسی تلقی نماید می‌تواند دادگاه را با حضور هیأت منصفه با ترکیبی که در پاسخ فوق‌الذکر آمده است تشکیل دهد.

۳- اشکال مربوط به صدور قرار بازداشت - از جمله ایراداتی که بر کار دادرسی ویژه وارد شده و مورد شکایت قرار گرفته است صدور قرار بازداشت موقت برای آقای کدیور و نگهداری نامبرده در زندان است.

زندانی کردن فرد و سلب آزادی از او مسأله‌ای است که اگر توجیه قانونی صحیح نداشته باشد از مصادیق بارز نقض قانون اساسی است علی‌الاصول هنگامی می‌توان کسی را زندانی کرد که طبق حکم قطعی صادره از دادگاه صالح و بر مبنای قانون و مستند به دلایل به حبس محکوم شده باشد.

در دوره تحقیق مقدماتی و قبل از صدور حکم استثنائاً می‌توان برای جلوگیری از فرار متهم و یا تبانی برای امحاء ادله جرم و یا سنگین بودن اتهام انتسابی و مجازات مقرر قانونی برای وی، قرار بازداشت صادر کرد. طبق ماده ۱۳۰ قانون آیین دادرسی کیفری تأمین باید با اهمیت جرم و شدت مجازات و دلایل و اسباب اتهام و احتمال فرار متهم و امحاء اثرات جرم و همچنین سابقه متهم و چگونگی مزاج و سن و حیثیت او متناسب باشد، طبق ماده ۲۵ آیین‌نامه دادگاه ویژه در موارد خوف فرار متهم، خوف تبانی یا امحاء آثار جرم، موارد مهمی از قبیل جرایم ضدانقلابی، مواد مخدر، کلاهبرداری، ارتشاء قتل و... مواردی که آزادی متهم موجب مفسده است می‌توان قرار بازداشت صادر نمود.

حسب اعلام آقای کدیور و خانواده وی نامبرده پس از احضار در روز شنبه ۷۷/۱۲/۸ با قرار بازداشت روانه زندان شده است. هرچند تشخیص لزوم قرار بازداشت و اتخاذ تصمیم با مقام قضایی مربوطه است و اطلاع کافی نیز از اتهامات وارده به ایشان

در دست نیست ولی با توجه به نوع اتهامات اعلام شده در جرایم از سوی دادسرای ویژه در مورد آقای کدیور و معقول نبودن بیم فرار یا تبانی برای امحاء جرم و وجود مفسده در آزاد بودن وی حداقل این نگرانی وجود دارد که در صدور قرار بازداشت دقت قانونی لازم صورت نگرفته و تضییع حق شده باشد.

یادآوری می‌نماید طبق اطلاعیه دادسرای ویژه روحانیت منتشره در مطبوعات مورخ ۷۷/۱۲/۱۵، اتهامات منتسب به آقای کدیور از مصادیق مواد ۵۰۰ و ۶۹۸ قانون مجازات اسلامی است. با توجه به این‌که جرم موضوع ماده ۶۹۸ طبق ماده ۷۲۷ بدون شکایت شاکی خصوصی قابل تعقیب نیست و حداکثر مجازات جرم موضوع ماده ۵۰۰ یکسال حبس است طبعاً صدور قرار بازداشت با نوع اتهام و مجازات تعیین شده برای آن متناسب به نظر نمی‌رسد و حال قطع نظر از قانونی بودن یا نبودن دادسرا و دادگاه ویژه، معقول و منصفانه این است که هرچه زودتر با تبدیل قرار بازداشت به تأمین متناسب، آقای کدیور آزاد و در فرصت متناسب محاکمه عادلانه صورت گیرد مخصوصاً با توجه به این حقیقت که نوع اتهام وارده بگونه‌ای است که نگرانی کنکاش در عقیده و تعرض به آزادی بیان و قلم و اظهار نظر و برخورد سلیقه‌ای وجود دارد و بازتاب‌های منفی اجتماعی این بازداشت نیز بر کسی پوشیده نیست.

ولی چون دادگاه ویژه چنانکه در بخش اول گفته شد پاسخگوی هیأت نیست به نظر می‌رسد اگر صلاح می‌دانید از یکسو در مذاکرات حضوری خود، نظر مقام معظم رهبری را به حل اصل موضوع و از جمله این مورد خاص جلب نمایید و از سوی دیگر نامه پیوست خطاب به رییس محترم قوه قضاییه که به هر صورت مسؤلیت دستگاه قضایی را بعهده دارند امضاء و ارسال فرمایید تا بتوان از آن طریق اطلاع صحیحی از نوع اتهام و نحوه عمل دادسرا و دادگاه ویژه و روند محاکمه به دست آورد و تا حدی وظیفه نظارت بر اجرای قانون اساسی را انجام داد.

حسین مهرپور

مشاور رییس جمهور و

رییس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی